

Missió d'Observació Electoral Limitada a les Eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre de 2017

La tranquil·litat, nota dominant d'una jornada electoral amb alta participació i sense incidències significatives en contrast amb una campanya marcada per la tensió política i la crisi institucional.

El 27 d'octubre de 2017, el president del Govern d'Espanya convocà eleccions al Parlament de Catalunya pel 21 de desembre, de conformitat amb les atribucions que li van ser conferides pel Senat en aplicació de l'article 155 de la Constitució (Reial Decret 946/2017, de 27 d'octubre, de convocatòria d'eleccions al Parlament de Catalunya i de la seva dissolució; BOE núm. 261, de 28 d'octubre de 2017).

El període de temps entre la convocatòria i la celebració de les eleccions ha estat més curt de l'habitual - 54 dies - i ha suposat un repte logístic considerable, al qual les diferents institucions responsables de l'organització tècnica del procés electoral han respost de manera eficaç i diligent.

Les eleccions han estat marcades per la crisi política i institucional que ha viscut Catalunya els darrers mesos. La tensió política conseqüència dels esdeveniments ocorreguts recentment i el caràcter excepcional de la campanya han comportat que part dels electors visquessin les eleccions amb inquietud.

El fet que alguns dels líders de les llistes de candidats no hagin pogut participar en la campanya electoral amb normalitat ha enrairat la campanya, en detriment de l'equilibri de forces que hagués estat convenient entre les cinquanta candidatures que s'han presentat repartides per les quatre províncies del país: setze a Barcelona, onze a Lleida, onze a Girona i dotze a Tarragona. No té precedent ni equivalent en les democràcies del nostre entorn que tres dels candidats fossin a la presó, quatre fora del país i sis en llibertat amb càrrecs.

La Junta Electoral Central, de caràcter permanent, conforme a les atribucions que li atorga la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general (LOREG), durant la campanya electoral ha pres decisions que han estat debatudes intensament per una part rellevant de la societat catalana fins al punt de qüestionar-ne la imparcialitat¹.

Malgrat que la missió de l'associació d'Observadors i Observadores per la Democràcia (ODEM) no ha examinat específicament el paper dels mitjans de comunicació en aquestes eleccions, sí que vol posar en relleu que la circulació de notícies falses durant la campanya no ha contribuït a construir el marc de confiança que unes eleccions com aquestes requerien.

---

¹ La Junta Electoral Central està formada per vuit magistrats del Tribunal Suprem i cinc vocals catedràtics de dret o ciències polítiques i de sociologia designats a proposta conjunta dels partits amb representació al Congrés de Diputats (art. 9.1 LOREG).

L'article vuit de la LOREG subratlla com a primer i principal objectiu de l'administració electoral la transparència, i la Constitució espanyola de 1978 reconeix com a dret fonamental el dret a la informació (art. 20). Això vol dir que els poders públics no només han de respectar aquest dret sinó fer-lo efectiu. En aquest sentit, els acords internacionals ratificats per Espanya en el marc de Nacions Unides, el Parlament Europeu i l'OSCE, com ara el Document de Copenhaguen de 1990, requereixen als signants que adequin la seva legislació per tal de permetre la presència d'observadors tant internacionals com nacionals. Tanmateix, el marc legislatiu espanyol no ho contempla.

En aquest context, ODEM, constituïda amb l'objectiu de promoure els valors democràtics, decidí organitzar una missió d'observació electoral local limitada per tal de promoure la confiança i reforçar la credibilitat del procés tot donant informació pública contrastada sobre els procediments. La missió s'ha centrat especialment en els actes públics de la jornada electoral del 21D: l'escrutini en les meses electorals i l'escrutini general. ODEM també ha recopilat informació dels observadors en tant que electors a Catalunya i a l'exterior.

L'associació ha format a més de quatre-centes persones censades a Catalunya al llarg de vuit sessions que s'han realitzat en cinc ciutats diferents. ODEM ha instruït als observadors en les bones pràctiques de l'observació electoral en conformitat amb els principis internacionals i constitucionals. Aquests s'han compromès a actuar seguint el codi de conducta intern basat en el codi d'observació² impulsat per Nacions Unides conjuntament amb altres entitats, que estipula que els observadors actuaran sempre amb neutralitat, objectivitat i no interferiran en cap cas en els procediments electorals. També han estat específicament comminats a respectar en tot moment les instruccions dels presidents de mesa, tal i com indica la llei.

El 21D, els observadors desplegats per ODEM arreu del territori han observat l'escrutini en la seva mesa de votació i l'escrutini general en la junta electoral provincial, tots ells actes públics conforme als articles 95.2 i 103.2 de la LOREG³. ODEM ha observat un total de 404 meses, que representen un 4,9% de les meses de Catalunya, i 365 locals electorals, que són un 13,6% del total. Un 78% de les observacions s'han realitzat en meses de la província de Barcelona, un 8,4% a Girona, un 7,7% a Tarragona i un 5,9% a Lleida. Els observadors han informat que la nota dominant del procés de votació en el qual han participat molts d'ells com a electors, així com del procés d'escrutini que han observat, ha estat la tranquil·litat i la bona entesa entre tots els actors. També han constatat la presència d'un gran nombre d'apoderats i interventors als locals electorals. Així mateix, el 72,2% dels observadors han reportat que no han utilitzat la cabina electoral per emetre el seu vot.

D'acord amb la metodologia de l'organització, cada observador ha seguit l'escrutini d'una mesa des de l'inici fins a la conclusió del procediment. Només a un 1,7% dels observadors se'ls ha negat l'accés a la mesa durant l'escrutini. En un 43,1% dels casos observats, el president ha extret un a un els sobres de l'urna i ha llegit en veu alta la denominació de la candidatura, mostrant tot seguit cada papereta a vocals, interventors i apoderats, tal com estipula l'article

---

² Veure la Declaració de Principis per la Observació Internacional d'Eleccions i el Codi de Conducta per Observadors Internacional d'Eleccions, 27 d'octubre del 2005, Nova York.

³ A Catalunya hi ha quatre juntes electorals provincials i trenta-una juntes electorals de zona (ubicades en les localitats catalanes que són cap de partit judicial segons la delimitació judicial de 1979). A diferència de la Junta Electoral Central que té caràcter permanent, les juntes electorals provincials i les de zona no ho són. Es constitueixen amb motiu de cada procés electoral.

95.4 de la LOREG. En la resta, el president ha fet aquest procediment ajudat pels membres de la mesa i, en alguns casos, fins i tot assistit pels interventors presents. Cal remarcar que en un 95% dels escrutinis observats per ODEM tots els presents, tant membres de la mesa com interventors i apoderats, han estat d'acord amb els resultats reflectits en l'acta.

Per primera vegada, l'endemà mateix de les eleccions, el 22 de desembre, la Generalitat de Catalunya ha penjat els resultats provisionals mesa per mesa en el portal habilitat per informar sobre les eleccions, millorant la transparència del procés. Això ha permès a tothom verificar els resultats provisionals fets públics a les meses amb els resultats provisionals compilats per la Generalitat.

Tanmateix, només el 53,2% dels observadors han vist que es pengés l'acta d'escrutini tal com requereix l'article 98.1 de la LOREG. Aquest article indica que la mesa farà públics els resultats mitjançant l'acta d'escrutini que fixarà sense demora a la part exterior o entrada del local. En la majoria dels casos en què no s'han penjat les actes, els observadors han explicat en el seu informe que les actes no s'han penjat mai en aquell local de votació.

La missió ha realitzat un contrast sistemàtic de 518 actes d'escrutini observades pels membres de la missió en els seus centres de votació durant la nit electoral amb els resultats provisionals mesa per mesa penjats al portal de la Generalitat. En més d'un 95% dels casos no s'han trobat diferències. La major part de discrepàncies detectades pels nostres observadors i observadores són errors menors de transcripció que no afecten els vots vàlids que ha obtingut cada partit en les actes i encara menys als resultats.

El dia 24 de desembre, ODEM també ha desplegat observadors als escrutinis generals de les juntes provincials de Barcelona, Lleida, Girona i Tarragona. Les sessions d'escrutini general observades han concorregut sense incidències i amb gran entesa entre tots els actors implicats, tot i que els observadors han constatat que no sempre s'han seguit fil per randa els procediments establerts per la llei (art. 106 LOREG).

En contrast amb l'alta participació electoral (81,9%), sense precedents al territori, les dades provisionals de participació del vot exterior indiquen que només un 11,9% dels electors a l'exterior han exercit el seu dret a vot⁴. En aquest sentit, la missió ODEM ha rebut queixes d'electors d'arreu del món que no han pogut rebre les paperetes a temps per votar.

Barcelona, 27 de desembre del 2017.

---

⁴ D'acord amb les dades proporcionades per la xarxa social Catalans al Món, ha votat un 66% dels electors a l'estranger que ho havien sol·licitat.